ਅਸ਼ੀਸ਼ ਸ਼ੇਲਾਰ & ਓਆਰਐਸ.
ਬਨਾਮ
ਦ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ & ਅਨ੍ਹ.
(ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 797 ਦੀ 2021)
ਜਨਵਰੀ 28, 2022
[ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ : ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 190(4), 208 - ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨਿਯਮ, 2015 – ਨਿਯਮ 8, 53, 106 - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਨਿਲੰਬਨ – ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (2019-2024) ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ, ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ – ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਨਸੂਨ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਸਕ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗਰਮਾ ਗਰਮੀ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆਮ ਭਾਵਨਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ ਕਿ ਸਦਨ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਕਪਾਸ਼ਵਧਾਰਮਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ – ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ-ਬੀਜੇਪੀ ਦੇ 12 ਐਮਐਲਏਜ਼ ਖਿਲਾਫ ਸਦਨ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਨਿਲੰਬਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਘੋਰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ – ਫੈਸਲਾ: ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਘੋਰ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚਲ ਰਹੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਲੰਬਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ – ਇਹ ਕੇਵਲ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 212(1) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ – ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ, ਸ਼ੂਨਿਆ, ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਸੁਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ – ਨਿਯਮ 53 ਅਧੀਨ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ “ਘੋਰ ਅਵਿਵਸਥਿਤ” ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਦਰਜਾਬੰਦੀ (ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ) ਦ□ਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਚਲ ਰਹੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਲੰਬਨ ਨਾ ਕੇਵਲ ਘੋਰ ਤਰਕਹੀਣ ਉਪਾਯ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੂਲ ਮੱਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ – ਇਕ ਸਾਲ ਦਾ ਨਿਲੰਬਨ ਹੈ

"ਨਿਕਾਸ", "ਅਯੋਗਤਾ" ਜਾਂ "ਅਸਤੀਫਾ" ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ—ਪ੍ਰਿਵਿਲੇਜ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ XVIII ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ – ਸੱਚਮੁੱਚ, ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਨਿਕਾਸ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਚਾਲੂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਜ਼ਰੂਰੀ (ਤਰਕਸੰਗਤ) ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਲੰਬਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਟ. 190(4) ਅਤੇ ਐਸ. 151A ਦੇ 1951 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ – ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਲੰਬਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਚਿੰਤਿਤ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੈਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗਾ ਜਿਥੋਂ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਦਮ ਹੈ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਉਪਾਯ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਊਸ ਦੀ ਸੀਮਿਤ ਆਂਤਰਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ – ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਰਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹੈ – ਯਾਚੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੁਲਾਈ 2021 ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਿਯਮ, 2015 – ਆਰ. 53 - ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਬਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ - ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ: ਘੋਰ ਅਤੇ ਬੇਤਰਤੀਬ, ਨਿਲੰਬਨ – ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਹਾਊਸ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਰਥ।

ਫੈਸਲਾ: 1. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮਤਾ ਚਿੰਤਿਤ(ਚਾਲੂ) ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਲੰਬਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਘੋਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੋਰ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਗਤ ਗਲਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 212(1) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ। ਜੁਲਾਈ 2021 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਮਾਨਸੂਨ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਯਾਚੀਆਂ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨਾਨ ਐਸਟ, ਨੁੱਲਿਟੀ, ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਸੁਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਰਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹੈ। ਯਾਚੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੁਲਾਈ 2021 ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। [ਪੈਰਾ 72, 75, 76]

2.1 ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਵੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 13 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦਲੀਲ ਕਿ ਨਿਯਮ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਦਨ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ, ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 32, 33]

2.2 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਦਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਯਮ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਤੱਕ, ਸਦਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫਿਲਹਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਸਮੇਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ; ਤਾਂ ਵੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਟਿਪੁਲੇਸ਼ਨ" (ਜੋ ਕਿ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 34, 35]

2.3 ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਯਮ 53 ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਦਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਕਠੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਆਤਮ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਪਾਯ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਿਡ (ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ) ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੀ (ਕਾਰਵਾਈ) ਤੋਂ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਜਾਂ ਵਿਚੋਲਣ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਲਤ ਮੈਂਬਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਤਮ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਯ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਜਾਂ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੰਬੰਧੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਘੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ “ਘੋਰ

ਅਵਿਵਸਥਿਤ" ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਘਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ "ਘੋਰ ਅਵਿਵਸਥਿਤ"। "ਘੋਰ ਅਵਿਵਸਥਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "ਘੋਰ", ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਪੇਕਸ਼ਾਕ□ਤ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਜਾਂ ਕਹੋ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਅਤੇ ਵਿਚਲਣ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ [ਪੈਰਾ 36-38]

2.4 "ਘੋਰ" ਅਤੇ "ਅਵਿਵਸਥਿਤ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਕੁੱਲਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਦੇ ਸਮਰੂਪ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਿਧ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਤੰਤਰ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਰਤੋਂ ਮੌਲਿਕ ਹੈ। ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਤਮ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਆਪਣੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਖਲਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਮੈਂਬਰ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਵਸਥਾਪਨ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਦਨ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਦਨ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਾਰਨ ਕੈਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਨਿਯਮ 53 ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸਦਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗ੍ਰੇਡਿਡ (ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ 14:40 ਵਜੇ ਤੁਰੰਤ ਵੋਟ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਾ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਘੋਰ ਅਵਿਵਸਥਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੀਕਰ/ਚੇਅਰਮੈਨ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਦੀ ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ — ਬਾਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ। [ਪੈਰਾ 40, 41]

2.5 ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਜਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਮੋਸ਼ਨ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਤਰਤੀਬ ਹੈ। ਹੋਰ, ਜੇ ਸਪੀਕਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੁਰੰਤ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਚਲਾਉ ਲਈ, ਉਸੇ ਤਰਕ ਨਾਲ, ਸਦਨ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਪੀਕਰ ਇਸ ਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 42]

2.6 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਦਨ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਲਈ ਕਹਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਤਾ (ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ) ਕਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਕ੍□ੇਤਰ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਪੀਕਰ/ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਐਸਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਨਿਯਮ 53 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ — ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਸਦਨ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਗ੍ਰੇਡਿਡ (ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏਗਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ

ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਤਾਰਕਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਬੇਤੁਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 43-44]

2.7 ਅਗਰ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਤਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਰਜਾਬੱਧ (ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਮਾਨਕ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਦਨ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਬਾਧਾ ਦੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਾਗੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਦਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ। [ਪੈਰਾ 45]

2.8 ਸਦਨ ਦੌਰਾਨ ਸਮੂਹ ਕੰਮਕਾਜ/ਫੰਕਸ਼ਨਿੰਗ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ “ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ” ਮੁਅੱਤਲੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧੀਨ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਮਾਨਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ ਗਲਤ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਤਰਕਹੀਣ ਉਪਾਯ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 46]

2.9 ਚਾਲੂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਤਰਕਹੀਣ ਉਪਾਯ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਲਕਿ ਮੌਲਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਵ ਦੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੈਟਅਪ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਨ ਦੀ ਪਤਲੀ ਬਹੁਮਤ ਸਰਕਾਰ (ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ) ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਣਿਪੁਲੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲੇਗੀ। ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਹ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ/ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਡਰ ਰਹੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਅਰਥਪੂਰਨ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਇੱਕ ਤੇਰੇਮ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਮਰਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 48]

2.10 ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਡ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੇਖ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਿਆਇਕ ਸਕ੍ਰੂਟਨੀ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਗ IV ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਧੀਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਅਤੇ ਅਨਿਰਵਾਇਰ ਸੰਪੂਰਣ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ। ਲੇਖ 21 ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕਾਫੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਿਕਾਲਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 49]

2.11 ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਿੰਗ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੂੰ ਹਾਊਸ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ XVIII ਅਧੀਨ ਅਗਾਂਹ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਹਾਊਸ

ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ-ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ XVIII ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਯਮ 53 ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 50]

2.12 ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਮੋਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਸਮੇਤ ਨਿਯਮ 53 ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਚਾਲੂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਹਾਊਸ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 51]

2.13 ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਤਾਰਕਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯਮ 53 ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਿਡ (ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਊਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਚਾਲਨ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਊਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਬਹੁਮਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਉਪਾਯ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ [ਲੇਖ 190(4)] ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ (ਧਾਰਾ 151A ਦਾ 1951 ਐਕਟ) ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਊਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 52]

2.14 ਇਕ ਦਿਨ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲੀ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਘੱਟ ਦਰਜੇ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਦਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬੇਲਗਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਅਪਮਾਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇਕ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਸਮਝ ਮੈਂਬਰ(ਾਂ) ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ। [ਪੈਰਾ 53]

2.15 “ਮੁਅੱਤਲੀ” ਸ਼ਬਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਦਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਗੈਰ-ਤਰਕਸੰਗਤ ਮੁਅੱਤਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤਵ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਡੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਸੰਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਹਲਕਾ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਸਦਨ ਤੋਂ

ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 190(4) ਅਤੇ 1951 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151A ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਾਂ ਸਮੇਤ। [ਪੈਰਾ 54]

ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਉਪਾਯ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦਾ ਅਸਰ ਇੱਕ ਵਾਸਤਵਿਕ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ। ਰਾਜ ਦੇ ਤਰਕ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਸਦਨ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਂਬਰ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਅਸਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਹਲਕੇ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਣ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 55]

ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ “ਖਾਰਜੀ”, “ਅਯੋਗਤਾ” ਜਾਂ “ਅਸਤੀਫਾ” ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਹੈ — ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਸਦਨ/ਅਸੈਂਬਲੀ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਲੰਬੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਖਾਰਜੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸਖਤ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਆਦੀ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਸਮਝ, ਅਤਾਰਕਿਕ, ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 56]

ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ(ਾਂ) ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਹੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਰਕਸ਼ਾਤਮਕ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਰਕਸ਼ਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਜ਼ਾਵਾਰ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 60]

2.19 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜਾਂ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਚਾਲੂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਚਾਲ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਲਈ, ਨਿਯਮ 53 ਇੱਕ ਦਰਜਾਬੱਧ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਪਹਿਲੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਸਪੀਕਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਉਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ — ਬਾਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ। [ਪੈਰਾ 61, 62]

2.20 ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਦਰਜਾਬੱਧ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੀ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਤਾਰਕਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਚਾਲੂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਚਾਲ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਅੱਤਲੀ ਸਦੱਸ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੈਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗੀ ਜਿਥੋਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 63]

2.21 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਦਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਪਣਾ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 53 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਤੰਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਦੇਹ ਦੇ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 105(3) ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 194(3) ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ

ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੀ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵੇਲੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 65]

2.22 ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤੰਤਰ ਤੋਂ ਵਿਚੋਲਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਵਲ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜਾਂ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਦਨ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਾਮਾਨਿਆ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਤਰਕ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਜਾਂ ਚਾਲੂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ, ਨਿਯਮ 53 ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਚਾਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਿਯਮ 53 ਅਧੀਨ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 69]

ਐਮ. ਐਸ. ਐਮ. ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ. ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 395 : [1959] ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 806; ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਹੋਰ. (2007) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 184 : [2007] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 317; ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮੇਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਹੋਰ. (2010) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 113 : [2010] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1105; ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਆਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਕਾਉਂਟੈਬਿਲਿਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ. (1991) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 699 : [1991] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 – ਫੈਸਲਾ.

ਅਲਾਗਾਪੁਰਮ ਆਰ. ਮੋਹਨਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ. (2016) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 82 : [2016] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 611; ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਪੀਕਰ, ਉੜੀਸਾ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ. ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1973 ਉੜੀ 111; ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ 1964 ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1965 ਐਸ.ਸੀ. 745 : [1965] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 413; ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ. (2006) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2006] 10 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 521; ਜਗਦੀਸ਼ਭਾਈ ਠਾਕੋਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਬੇਨ ਚੁਦਾਸਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ. 2007 (48) 4 ਜੀ.ਐਲ.ਆਰ. 2998; ਛਬੀਲਦਾਸ ਮਹੇਤਾ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਬਨਾਮ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1970) 11 ਜੀ.ਐਲ.ਆਰ. 729; ਕੇ. ਏ. ਮਥਿਆਲਗਨ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1973 ਮਦਰਾਸ 371; ਏ.ਐਮ. ਪੌਲਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਪੀਕਰ, ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ: ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1986 ਮਦਰਾਸ 248; ਕੇ. ਅਨਬਾਜ਼ਹਗਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਕੱਤਰ, ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ. 1987 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਮਦ 89; ਵੀ. ਸੀ. ਚੰਦਿਰਾ ਕੁਮਾਰ, ਮੈਂਬਰ ਆਫ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਸੈਕਰੇਟੇਰੀਏਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ. 2013 (6) ਸੀ.ਟੀ.ਸੀ. 506; ਕਿਹੋਟਾ ਹੋਲੋਹਨ ਬਨਾਮ ਜ਼ਾਚਿਲਹੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1993 ਐਸ.ਸੀ. 412; ਐਮ. ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ. (1999) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 237 : [1999] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1173; ਰਤੀਲਾਲ ਭਾਂਜੀ ਮਿਥਾਨੀ ਬਨਾਮ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਕਸਟਮਸ, ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ. [1967] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 926 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

ਬਾਰਟਨ ਬਨਾਮ ਟੇਲਰ (1886) 11 ਏਸੀ 197; ਬ੍ਰੈਡਲਾਘ ਬਨਾਮ ਗੋਸੇਟ (1884) 12 ਕਿਊਬੀਡੀ 271: 50 ਐਲਟੀ 620; ਐਡਵਰਡ ਕੇਲੀ ਬਨਾਮ ਵਿਲੀਅਮ ਕਾਰਸਨ (1842) 4 ਮੂਰ ਪੀਸੀ 63 : 13 ਈਆਰ 225 64; ਥਾਮਸ ਵਿਲੀਅਮ ਡੋਇਲ ਬਨਾਮ ਜਾਰਜ ਚਾਰਲਸ ਫਾਲਕਨਰ, (1865-67) ਐਲਆਰ 1 ਪੀਸੀ 328 : 36 ਐਲਜੇਪੀਸੀ 33 : 15 ਡਬਲਿਊਆਰ 366 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਰ ਥਾਮਸ ਐਰਸਕਾਈਨ ਦੀ ਟ੍ਰੀਟੀਜ: ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਧਿਕਾਰ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ, ਪੰਦਰਵੀਂ (1950) ਐਡੀਸ਼ਨ; ਬਲੈਕ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ 11 ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, 6 ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ; ਕੰਸਾਈਜ ਆਕਸਫੋਰਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ 8 ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2016] 6 ਐਸਸੀਆਰ 611 ਪੈਰਾ 8 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1959] ਸੁਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 806 ਪੈਰਾ 34 ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1965] ਐਸਸੀਆਰ 413 ਪੈਰਾ 18 ਦ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2006] 10 ਸੁਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 521 ਪੈਰਾ 18 ਦ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2007] 1 ਐਸਸੀਆਰ 317 ਪੈਰਾ 22, 25, 34 ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[2010] 4 ਐਸਸੀਆਰ 1105 ਪੈਰਾ 23, 53 ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1999] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1173 ਪੈਰਾ 19 ਸੀ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1991] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 1 ਪੈਰਾ 24 ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1967] 3 ਐਸਸੀਆਰ 926 ਪੈਰਾ 31 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਿਲ ਓਰੀਜਨਲ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਿਲ) ਨੰਬਰ 797 ਦਾ 2021।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਅਧੀਨ।

ਨਾਲ
ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 807, 800 ਅਤੇ 808 ਦੇ 2021.

ਸਿੱਧਾਰਥ ਭਟਨਾਗਰ, ਮਹੇਸ਼ ਜੇਠਮਲਾਨੀ, ਨੀਰਜ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ,
ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸਿੱਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਅਭਿਕਲਪ ਪ੍ਰਤਾਪ
ਸਿੰਘ, ਅਭੈ ਅੰਤੁਰਕਰ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਚੇਤਾ ਕਰ, ਆਦਿਤਯ ਸਿਧਰਾ, ਨਦੀਮ ਅਫਰੋਜ,
ਉਤਸਵ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਅਭਿਨੈ, ਮਿਸ ਆਸਥਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਸਚਦੇਵਾ,
ਮਿਸ ਮਾਨਿਨੀ ਰਾਏ, ਮਿਸ ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਭੂਸ਼ਣ, ਮਿਸ ਉੱਨਤੀ ਵਿਜੈ, ਮਿਸ ਐਸ਼ਵਰਿਆ
ਸਮਲ, ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਰਾਏ, ਮਿਲਿੰਦਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਵੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ ਮੁਗਧਾ
ਪਾਂਡੇ, ਕਰਨ ਦੇਵ ਚੋਪੜਾ, ਮਿਸ ਅਰਜ਼ੂ ਅਨੇਜਾ, ਮਿਸ ਇਰਾ ਮਹਾਜਨ, ਮਿਸ

ਭਵਿਆ ਟਾਗੀ, ਮਿਸ ਭਵਿਆ ਪਾਂਡੇ, ਮਿਸ ਆਦਿਆ ਯਾਦਵ, ਧ੍ਰੁਵ ਟੈਂਕ, ਐਡਵੋਕੇਟ
ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ.

ਸੀ. ਆਰਿਯਮਾ ਸੁੰਦਰਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਹੁਲ ਚਿਤਨਿਸ, ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ, ਅਕਸ਼ੈ
ਸ਼ਿੰਦੇ, ਆਦਿਤਿਆ ਏ. ਪਾਂਡੇ, ਜਿਓ ਜੋਸਫ, ਮਿਸ ਸ਼ਵੇਤਲ ਸ਼ੇਪਾਲ, ਮਿਸ ਰੋਹਿਣੀ
ਮੁਸਾ, ਜ਼ਫਰ ਇਨਾਯਤ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ
ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

1. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (2019-2024) ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਭਾਰਤੀਆ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ [1] ਦੇ ਸਦੱਸ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਕ ਪਾਰਟੀ ਇੱਕ ਗਠਜੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਨੈਸ਼ਨਲਿਸਟ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ (ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ.) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ.ਐਨ.ਸੀ.) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ "ਮਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਘਾੜੀ" ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਇਹ *ਲਿਸ* 5.7.2021 ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮਾਨਸੂਨ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗਰਮਾ ਗਰਮੀ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਬਣੀ ਕਿ ਸਦਨ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਕਪਾਸ਼ਵਾਦੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਡ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਸਦਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਿਯਮਾਂ [2] ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸਮੇਤ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਸੈਂਬਲੀ & ਅਨੁ. [ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

3. ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਨਸ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਅਸਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਛੋਟਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਯਤਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਅਤੇ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

4. ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖਾਲੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਅਜੇ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ 5.7.2021 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹੈ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਭਾਵਨਾ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਘਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੁਖਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਮੰਤਰੀ ਓਬੀਸੀ ਸਬੰਧੀ ਅੰਕੜਾ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਮਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗਰਮਾ ਗਰਮੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਘਰ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਉਪ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਗਏ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੱਢ ਸਕਣ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ (ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ) ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਗਰਮਾ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਘਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਗਰਮਾ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਾਫੀ ਮੰਗ ਲਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਘਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਿੰਸੀਅਰ ਮਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ (ਬੀਜੇਪੀ) ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਐਮਐਲਏ ਸਮੇਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਘਰ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਜੇਪੀ ਦੇ 12 ਐਮਐਲਏਜ਼ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਮਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਘਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਤਾ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਘਰ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਮਤਾ ਨੂੰ 5.7.2021 ਨੂੰ 14:40 ਵਜੇ ਵੋਟ ਪਾ ਕੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“ਪੀ.ਐਚ.: ਆਪਤਤੀਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਸਦਨ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ

ਐਮ.ਐਚ.: ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਤਤੀਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਸਦਨ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਐਮ.ਐਲ.ਏ.ਜ਼ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਬਾਰੇ ਮਤਾ.

1) ਡਾ. ਸੰਜੈ ਕੁਟੇ,

2) ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਸ਼ੇਲਾਰ,

3) ਸ਼੍ਰੀ ਅਭਿਮਨਯੂ ਪਾਵਾਰ

4) ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਰੀਸ਼ ਮਹਾਜਨ

5) ਸ਼੍ਰੀ ਅਤੁਲ ਭਟਖਲਕਰ

6) ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਰਾਗ ਅਲਵਾਨੀ,

7) ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਪਿੰਪਲ

8) ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਸਤਪੁਤੇ,

9) ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਕੁਮਾਰ ਰਾਵਲ,

10) ਸ਼੍ਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ ਸਾਗਰ,

11) ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਕੁਚੇ,

12) ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਤਿਕੁਮਾਰ @ ਬੰਟੀ ਭੰਗਡੀਆ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ.

ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਨਿਲ ਪਰਬ (ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ): ਮਾਣਯੋਗ ਸਪੀਕਰ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਦਿਆਲੂ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।

“5 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸਦਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮਾਣਯੋਗ ਐਮ.ਐਲ.ਏ.ਜ਼ ਡਾ. ਸੰਜੈ ਕੁਟੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਸ਼ੇਲਾਰ, ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਅਭਿਮਨਯੂ ਪਾਵਾਰ, ਗਿਰੀਸ਼ ਮਹਾਜਨ, ਅਤੁਲ ਭਟਖਲਕਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਰਾਗ ਅਲਵਾਨੀ, ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਪਿੰਪਲ, ਰਾਮ ਸਤਪੁਤੇ, ਜੈਕੁਮਾਰ ਰਾਵਲ, ਯੋਗੇਸ਼ ਸਾਗਰ, ਨਾਰਾਇਣ ਕੁਚੇ, ਕ੍ਰਿਤਿਕੁਮਾਰ @ ਬੰਟੀ ਭੰਗਡੀਆ ਨੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਤਮੀਜੀ ਕੀਤੀ, ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਅਸੰਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, ਮਾਈਕ ਅਤੇ ਰਾਜਦੰਡ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਬਾਰ-ਬਾਰ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਦਨ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਾਣਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਬਦਤਮੀਜੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਾਲ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਅਤੇ ਹੱਥੋਪਾਈ ਕੀਤੀ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਜੋ ਸਦਨ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਇਸ ਸਦਨ ਨੇ ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਡਾ. ਸੰਜੈ ਕੁਟੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਸ਼ੇਲਾਰ, ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਅਭਿਮਨਯੂ ਪਾਵਾਰ, ਗਿਰੀਸ਼ ਮਹਾਜਨ, ਅਤੁਲ ਭਟਖਲਕਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਰਾਗ ਅਲਵਾਨੀ, ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਪਿੰਪਲ, ਰਾਮ ਸਤਪੁਤੇ, ਜੈਕੁਮਾਰ ਰਾਵਲ, ਯੋਗੇਸ਼ ਸਾਗਰ, ਨਾਰਾਇਣ ਕੁਚੇ, ਕਿਰਤੀਕੁਮਾਰ @ ਬੰਟੀ ਭੰਗਡੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਲੰਬਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਭਵਨ ਦੇ ਪਰਿਸਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ, ਮੈਂ ਸਦਨ ਨੂੰ ਇਸ ਮਤਾ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ: ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਸ ਮਤਾ ਨੂੰ ਵੋਟਿੰਗ ਲਈ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।

ਵੋਟਿੰਗ ਲਈ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।

6. ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੇ ਉਪ-ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ 7.7.2021 ਨੂੰ ਚਾਰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਫੁਟੇਜ, ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਅਤੇ 5.7.2021 ਅਤੇ 6.7.2021 ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸ਼ਬਦ-ਦਰ-ਸ਼ਬਦ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਮੇਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਵੀ ਉਪ-ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 5.7.2021 ਅਤੇ 6.7.2021 ਦੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

7. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, 22.7.2021 ਨੂੰ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਟ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਚਿਤ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ 5.7.2021 ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤਾ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 21 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹਨ।

8. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 5.7.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤਾ ਬਿਨਾ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਲਾਗਾਪੁਰਮ ਆਰ. ਮੋਹਨਰਾਜ & ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ & ਅਨਰ 3।

9. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਘਾੜੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਅਪਵਾਦਿਕ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ, ਉਹ ਵੀ, ਬਿਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਇੰਨੀ ਲੰਮੀ ਅਵਧੀ ਲਈ।

10. ਹੋਰ ਵੀ, 5.7.2021 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਇੰਨਾ ਘੋਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ 12 ਮੈਂਬਰਾਂ (ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਥੇ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੇ ਫਰਸ਼ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬਦਮਾਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੱਸੇ ਗਏ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਫੁਟੇਜ, ਜੋ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 12 ਐਮ.ਐਲ.ਏ. (ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਥੇ) ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੋਸ਼ਨ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਅਲਗਾਪੁਰਮ ਆਰ. ਮੋਹਨਰਾਜ*[4] ਵਿੱਚ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੁਅੱਤਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਮਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

11. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਜਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵੀਡੀਓ ਫੁਟੇਜ, ਆਦਿ ਨੂੰ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤਾ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਬਦਮਾਸ਼ੀ/ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 53 ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ "ਸਪੀਕਰ" ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਖੇਡ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 53 ਵਰਗੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਮਤੀ ਰਵੱਈਏ ਉੱਤੇ ਚੈੱਕ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਨਾਲ, ਭਾਵ, ਸਤਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਅਰਧ-ਨਿਆਯਿਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

12. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਬਦਤਮੀਜੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਮਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਵੋਟਿੰਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਕੇ ਮਿਟਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਸਪੀਕਰ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ ਘੋਰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ (ਬਹੁਮਤ ਵਿੱਚ) ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਦੀ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

13. ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲਾ ਸਪੀਕਰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਅਤੇ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਦਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਗਰਮਾ ਗਰਮੀ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ

ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਹੋਰ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 53 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਸਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 180 ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, 5.7.2021 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨੱਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ।" ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ 05.07.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਤਾ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਇਨਕਾਰ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਿਯਮਾਂ (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ “ਨਿਯਮ”), ਨਾਮਤੋਃ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਯਮ 53 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਗ XVIII ਸਮੇਤ ਨਿਯਮ 273 ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੀ ਸਤਕਾਰ ਭੰਗ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਬਸੰਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਨ ਜਾਹਿਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾ ਰਾਮਪਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ, ਲੋਕ ਸਭਾ & ਓਰਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, (2007) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 184, ਸਮੇਤ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਲਾਗਾਪੁਰਮ ਆਰ. ਮੋਹਨ ਰਾਜ & ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ & ਅਨ੍ਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, (2016) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 82। ਹੋਰ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਲਈ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਲੇਖ 194 ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵੀ, ਸਿਰਫ ਸਦਨ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਰਾਏ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ, ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਤੇ ਅਣਪਛਾਤੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਸਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜਾਹਿਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 212(1) ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੋਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਮੂਰਤ ਤਰਕਾਂ ਅਤੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇ; ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਸਦਨ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇ।

ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸਦਨ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੋਵਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਿਸਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਨਤੀਜਤਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਔਪਚਾਰਿਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ 11.01.2022 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ।

ਮਿਸਟਰ ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2-ਰਾਜ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਛੋਟ ਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਉੱਤੇ ਦਸਤੀ ਨੋਟਿਸ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਾਚੀਕਾਵਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਸਦਨ ਨੂੰ ਨਰਮੀ ਦਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਟ ਯਾਚੀਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਣ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਗਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਭਵਤਃ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।

15. ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਨੋਟਿਸ, ਦਫਤਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਿਸਟਰ ਸਤੀਸ਼ ਬਾਬਨ ਵਾਘੋਲੇ, ਇੰਚਾਰਜ ਸਕੱਤਰ, ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ 7.1.2022 ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ-ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਮਤੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੁਝ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 212 ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।
ਇਸ ਲਈ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

16. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲੀ ਕੇਵਲ ਨਿਯਮ 53 ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜਾ ਜਾਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ। ਸਦਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 194(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਸਦੀ ਆਂਤਰਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

17. ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣੀ ਪਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਦਨ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਣ ਸਦਨ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਇਹ ਸਦਨ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਤਾ ਵਿੱਚੋਂ

ਉਭਰਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ:

18. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਮਿਸਟਰ ਮਹੇਸ਼ ਜੇਠਮਲਾਨੀ, ਮਿਸਟਰ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਮਿਸਟਰ ਨੀਰਜ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਸਿੱਧਾਰਥ ਭਟਨਾਗਰ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਤਾ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ "ਕੇਵਲ" ਸਦਨ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਪੀਕਰ ਦਾ ਦਫਤਰ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 180 ਅਨੁਸਾਰ ਉਪ-ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ। ਹੋਰ, ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਔਪਚਾਰਿਕ ਜਾਂਚ, ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸਦਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਵਿੱਚ। ਦੂਜਾ, ਕੋਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ ਇਰਤਿਕਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਦਨ ਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 208 ਅਧੀਨ ਹਨ। ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਵੱਖਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੁਵਿਧਾਓਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ XVIII (ਵਿਦੇ ਨਿ

ਤੀਜੇ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਔਪਚਾਰਿਕ ਨੋਟਿਸ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਅਣਗੌਲੇ ਭੀੜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।

18.(ਕ) ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਭਾਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਨਿਯਮ 53 ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜੇ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੀਕਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਦੁਹਰਾਈ ਮਿਸਕੰਡਕਟ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਪੀਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਬਾਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਿਯਮ 53 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਨੁਪਸਥਿਤੀ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 190 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (4) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਅਨੁਪਸਥਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਕੋਈ ਜਿਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

18.(b) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ 53 ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਘਰ ਦੀ ਆਂਤਰਿਕ ਸੱਤਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਘਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਨਿਲੰਬਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਘਰ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਾਂ ਲਈ ਨਿਲੰਬਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਵਾਂਛਨੀਯ ਹੈ, ਪਰ ਸੁਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ, ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦੀ ਲੰਬੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਨਿਲੰਬਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਮਨਮਾਨੀ, ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਨੇੜਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣਾ ਘਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਮਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਯੂਨਾਈਟਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਸਰ ਥਾਮਸ ਐਰਸਕਾਈਨ ਮੇ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਤੇ ਟ੍ਰੀਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਹੋਰ ਅੰਸ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਤੋਂ ਨਿਲੰਬਿਤ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਟ ਦੇ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 190(4) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਸੀਟ(ਾਂ) ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਧਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 [6] ਦੀ ਧਾਰਾ 151A [5] ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲਈ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤ ਨਾ ਰਹੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤ ਹਲਕੇ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੈਂਬਰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਾਲੀ ਸੀਟ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੜ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ, ਨਿਲੰਬਨ ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ

151A. ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 149, 150 ਅਤੇ 151 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਖਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ — ਧਾਰਾ 147, ਧਾਰਾ 149, ਧਾਰਾ 150 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 151 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਉਪ-ਚੋਣ ਉਸ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ—

(a) ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ; ਜਾਂ

6 ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, “1951 ਐਕਟ” ਅਸੈਂਬਲੀ & ਅਨਯ. [ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਹਲਕੇ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਖਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਿਕਾਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਹੈ।

18.(c) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਆਦਰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਨਿਯਮ 53 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਅਵਮਾਨਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ XVIII ਅਧੀਨ ਹੀ ਅਗਾਂਹ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਈਵੀਲੇਜਿਜ਼ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਮਤਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ 106 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੇ 15 ਸਾਫ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹੋਰ, ਨਿਯਮ 110 [7] ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਤਾ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਇਨਕਾਰ ਦੀ ਖਾਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਮਨਮਾਨਾ, ਸਤਹੀ ਅਤੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਸਥਾਪਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, *ਅਲਾਗਾਪੁਰਮ ਆਰ. ਮੋਹਨਰਾਜ*[8] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18.(d) ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਾਂ ਅਵਧੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 21 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤਵ ਦੇਣ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੰਵਿਧਾਨ [ਲੇਖ 190(4)] ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 150 ਅਤੇ 151A ਦੇ 1951 ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, *ਬਾਰਟਨ ਬਨਾਮ ਟੇਲਰ* [9] *, ਸੁਸ਼ਾਂਤਾ ਕੁਮਾਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਸਪੀਕਰ, ਉੜੀਸਾ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ.* [10] *, ਐਮ. ਐਸ. ਐਮ. ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ*ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 11, ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ 196412, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 13, ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 14 ਅਤੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਖਾਸ ਕਮੇਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 15।

18.(ਈ) ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨਿਲੰਬਨ ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਣਾ ਉਸ ਤਰਕ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਯਮ 53 ਨੂੰ ਨਿਲੰਬਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਕੰਮ ਨਿਯਮ 57 [16] ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਪੀਕਰ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 58 [17] ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਰਥਾਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ – ਜਵਾਬਦੇਹ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ):

19. ਸ੍ਰੀ ਸੀ. ਆਰਯਮਾ ਸੁੰਦਰਮ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਦਲੀਲ ਇਸ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਸਦਨ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਸਨ; ਅਤੇ ਸਦਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹੋਣ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਕੇਵਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਬਾਇਲਾਜ਼ ਵਰਗੇ ਹਨ ਜੋ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਮਤਾ ਦੀ ਅਪਨਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੇਖ 212(1) ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਚਲਦੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਦਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਸਦਨ

[11] AIR 1959 SC 395 (5-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) (ਪੈਰਾ 25,26,28 ਅਤੇ 29)

[12] AIR 1965 SC 745 (7-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) (ਪੈਰਾ 31,32,35,36,39 ਤੋਂ 41,56,60,61,124 ਅਤੇ 125)

[13] (2006) 11 SCC 1 (3-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) (ਪੈਰਾ 44)

[14] (2007) 3 SCC 184 (5-ਜੱਜ ਬੈਂਚ)

[15] (2010) 6 SCC 113 (5-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) (ਪੈਰਾ 47,62,64 ਅਤੇ 65)

[16] 57. ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਲੰਬਨ.— ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ, ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਇਹ ਮਤਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਿਲੰਬਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ ਜੇ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿਲੰਬਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

17 58. ਸਪੀਕਰ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।— ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਸਦਨ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਕੇਵਲ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਦਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮਤਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

19.(a) ਉਹ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 194 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਗੈਰ-ਨਿਰਣਾਯਕ ਹਨ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ VI ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ III (ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 212(1) ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕ□ਤ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19.(b) ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 53 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਘਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਘਰ ਜ਼ਰੂਰ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਮਤਾ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਉਹ ਕਾਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਿਖਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਘਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਮਤਾ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਘਰ ਨੇ ਇੱਕ ਮਤਾ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਮਤਾ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯਾਚੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮਤਾ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅਤਾਰਕਿਕ ਕਹਿ ਕੇ, ਯਾਚੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਘਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਕੁਆਂਟਮ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਗੈਰ-ਨਿਰਣਾਯਕ ਹੈ

19.(c) ਉਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟਰਿਕਸ ਵਿੱਚ ਵੜਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਮਤ ਬਾਰੇ ਦੂਜੀ ਅਨੁਮਾਨ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਆਪਣੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਜਗਦੀਸ਼ਭਾਈ ਠਾਕੋਰ & ਅਨ੍ਰ. ਬਨਾਮ ਚੰਦ੍ਰਿਕਾਬੇਨ ਚੁਡਾਸਾਮਾ & ਅਨ੍ਰ.'18 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਛਬੀਲਦਾਸ ਮਹਿਤਾ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਬਨਾਮ ਦ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਗੁਜਰਾਤ ਸਟੇਟ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 'ਕੇ.ਏ. ਮਥਿਆਲਗਨ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਸਿਰਾਜੂਨ 19 & ਅਨ੍.', 'ਏ.ਐਮ. ਪੌਲਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦ ਸਪੀਕਰ, ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਮਦਰਾਸ & ਅਨ੍.'21, 'ਕੇ. ਅਨਬਾਜ਼ਹਗਨ & ਅਨ੍. ਬਨਾਮ ਦ ਸੈਕਰੇਟਰੀ, ਦ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਮਦਰਾਸ & ਅਨ੍.'22, 'ਵੀ.ਸੀ. ਚੰਦਿਰਾਕੁਮਾਰ, ਮੈਂਬਰ ਆਫ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ & ਅਨ੍. ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ, ਸੈਕਰੇਟਰੀਏਟ & ਅਨ੍.'23, ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 1 ਆਫ 196424, 'ਕਿਹੋਟਾ ਹੋਲੋਹਨ ਬਨਾਮ ਜ਼ਾਚਿਲੂ &

ਅਨ੍.'25, 'ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ & ਅਨ੍.'25 ਏ, 'ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ& ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ.'27 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

20. ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਭੂਤਕਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਦਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੀ ਵਾਜਬ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 190(3) ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ। ਹੋਰ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 190(4) ਅਤੇ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151A ਦਾ ਸੱਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਅਨੁਚਛੇਦ 190(4) ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਤਦ ਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਸਵੈਚਾਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇ। ਅਨੁਚਛੇਦ 190(4) ਅਨੁਚਛੇਦ 190(3) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਨੁਚਛੇਦ 190(4) ਇੱਕ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ/ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 190(1) ਤੋਂ 190(3) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਉਲਟ। ਅਨੁਚਛੇਦ 190(4) ਅਧੀਨ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਕਿ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਰੂਲ 229 ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਐਂਡ ਐਨ.ਆਰ. [ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ] ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ। ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨਿਯਮ 230 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਯਮ 231 ਅਤੇ 232 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਪੱਸਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਸਵੈਚਾਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਬਿਨਾਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਚਛੇਦ 190(4) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ 60 ਦਿਨ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੇਵਲ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਥਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 190(4) ਦਾ ਸੱਦਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ, ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਸਦਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਚਿੰਤਤ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਾਂ ਲਈ ਸਦਨ ਦੀ ਮੰਨਿਆ ਗਈ ਆਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਲਕਾ ਆਪਣੇ ਨਾ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣੁਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। *ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ* ਵਿੱਚ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਵੀਕਾਰਿਆ, ਮੁਅੱਤਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਮੁਅੱਤਲੀ ਕਾਰਨ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਦਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਆਂਤਰਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸਟ ਰੋਕ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਮਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਣਿਯਮਿਤਤਾ ਬਾਰੇ ਹੋਣੀ ਹੈ।

21. ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹੈ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਵਿਚਾਰਣਾ:

22. ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਤੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ (ਸਦਨ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਕਸਰਤ ਬਾਰੇ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਉਸ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਘਰ) ਦੀ ਸੰਕੁਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਛੋਟ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ [30] ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਕੜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ

431. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਨਿਕਾਲੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

(a) ਸੰਸਦ ਇੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(b) ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਬਸੋਲੂਟਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ, ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਉੱਚਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਜੱਜ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਸਿਰਫ ਸਮਕਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(c) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਤਤਪਰਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ;

(d) ਅਵਮਾਨਨਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਹਾ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਹਥਿਆ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(e) ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਧਾਰਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਇੱਕ ਖਾਰਜ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ;

(f) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੰਸਦ ਇੱਕ ਅਗਸਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਸਮਕਾਲੀ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨਯੋਗ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

(g) ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ, ਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਣ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੋਜਣ ਯੋਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਗ ਮਾਨਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ

ਸੀਮਿਤ ਰੱਖੇਗੀ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(h) ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ;

(i) ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(j) ਜੇ ਕੋਈ ਨਾਗਰਿਕ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਇੱਕ ਸਦਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸਦਸ ਹੋਵੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਨੁਚਛੇਦ 20 ਜਾਂ 21 ਅਧੀਨ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਗਰਿਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ;

(k) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 105(3) ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਸੂਝ ਜਾਂ ਸੰਪੂਰਣ ਛੋਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(l) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 122 ਜਾਂ 212;

(m) ਅਨੁਚਛੇਦ 122(1) ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 212(1) ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤੀ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ ਕੇਸ-ਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ; (n) ਅਨੁਚਛੇਦ 122(1) ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 212(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ;

(o) ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਸਹੀਪਣ ਦੀ ਪੁਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਉੱਤੇ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਰਾਏ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਬਦਲੇਗੀ;

(p) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ, ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

(q) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ;

(r) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ ਉਪਲਬਧਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(s) ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਅਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ;

(t) ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਅਣਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ;

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) 23. ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 31 ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 53 ਅਤੇ 54 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੋਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 87 ਅਤੇ 88 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਕਾਰਜਪਾਲ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ"

87. ਸੱਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇਵਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਮੋਂਟੇਸਕਿਊ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ, ਕਾਰਜਪਾਲ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸੱਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦ੍ਰੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਖਤਰਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਨ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੱਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇਵਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਗ ਨੂੰ ਬੇਲਗਾਮ ਸੱਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਤਿੰਨੋਂ ਮੁੱਖ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਾਰ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੱਤਾ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

88. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ *ਇੰਦਿਰਾ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਾਰਾਇਣ*[32] ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਚ. ਬੇਗ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਦਧ□ਤ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੋਵੇਗਾ। (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 149, ਪੈਰਾ 392)

"392. ... ਮੇਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ-ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਰਤੂਅਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸੱਤਾ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਇੱਕ 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸੱਤਾ' ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਂਸ ਕੇਲਸਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 'ਜਨਰਲ ਥਿਓਰੀ ਆਫ ਲਾ ਅਤੇ ਦ ਸਟੇਟ' (ਪੰਨਾ 143 ਦੇਖੋ) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ, ਚਾਹੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਣਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਿਆਇਕ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਤਿੰਨੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਗ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਬੋਚਚਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਤਾਰਕਿਕ ਅਰਥ ਹੈ।"''

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

24. ਇਸੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੀ ਰਾਏ *ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਆਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਕਾਉਂਟੇਬਿਲਿਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ*[33] ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 61 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਸਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ:

"61. ਪਰ ਜਿਥੇ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਨਾ ਵਾਂਗ, ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਉਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ" ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਅੰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਾਂਟੀਆਂ ਹਨ, ਸੰਸਦੀ ਸਾਰਬਭੌਮਤਾ ਦੀਆਂ ਸਧਾਰਣ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਰਿਵਿਊ, ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਸ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਅੰਗ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਸਦ ਨਾਲ ਤਾਜ ਸਰਬੋਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਸੀਮਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਰਿਵਿਊ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ *ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ* ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਐਲਾਨਿਆ ਕਿ *ਬ੍ਰੈਡਲਾਘ ਬਨਾਮ ਗੋਸੇਟ*[34] ਵਿੱਚ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 66 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ:

"66. ਬ੍ਰੈਡਲਾਘ [35] ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਸਦ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ। *ਪਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਉਸ ਥਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ।* ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲੈਪਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੇਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਹੈ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

25. ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਰਬਸੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ*[36] ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 398 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"398. ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਢੰਗ ਕੇਵਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਿੱਤ 122(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ "ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ" ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਗੰਭੀਰ ਅਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਚਿੱਤ 122, ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿੱਤ 105 ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਹ ਮੰਨਣ

ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸੱਤਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਉਹ "ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾਤਮਕ ਸੀ", ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਕਸ਼ਪਾਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਾਂ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਉਪਰੋਕਤ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"414. ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ [37] ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ□ਹ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨੌ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂਡੇਟ ਮੰਗਣ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 40 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 616)

"40. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਇਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਤਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਤਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਲੈਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਖਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਬੱਧ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਕਰਨਾ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਕਲ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਿਆਇਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ। ਪਰ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨਿਆਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਰਬੋਚਚਤਾ ਅਧੀਨ ਰੱਫ ਸੱਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇਪਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਲਣ ਦੇ ਚਿਮਟੀ ਰਹੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਭਿੰਨ ਜਾਂ ਬਦਲ ਜਾਣ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

415. ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੁਖਤਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵਜੋਂ ਇਸਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਾ ਕਰੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਉਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਣਾ ਹੈ।

416. ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ *ਯੂ.ਪੀ. ਅਸੈਂਬਲੀ ਕੇਸ (ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ 1964)* ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਟੀਕਲ 208 ਅਤੇ 212 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਡ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਆਰਟੀਕਲ 118 (ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 208 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕਸਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮਨਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਰੇਆਮ

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬੋਲਡ ਵਿੱਚ)

26. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵਰਣ ਤੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਕੇਵਲ *ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ*[39] ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ (v) – "ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਜਾਂ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾਵਾਂ (f), (g), (s) ਅਤੇ (u) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (u) ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ *ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ*[40] ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇੱਕ ਬਾਹਰੂ ਧਾਰਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੀ ਸੰਲਗਨਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ, ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਮਾਲਾ ਫਾਈਡਸ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਨਾ-ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਵਿਕ□ਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨੁੱਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

27. ਸੰਵਿਧਾਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 194(1) ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 208(1) ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਦਿਕਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਅਧੀਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਲ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਯੋਗ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਿਖਾਵੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ। ਮਨਮਾਨੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਦਨ ਦੇ ਮਤਾ/ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਤਾ/ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

28. ਸ਼ਬਦ "ਤਰਕਸ਼ੀਲ" ਅਤੇ "ਅਨੁਪਾਤਿਕ" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ੍ਪਸ਼ਟ ਵਿਭੇਦ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਅਨੁਪਾਤ" ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ " *proportio* " ਜਾਂ " *proportionalis* " ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਆਕਾਰ ਜਾਂ ਮਾਤਰਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ — ਜਦਕਿ, ਸ਼ਬਦ "ਤਰਕਸ਼ੀਲ" ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ " *ratio* " ਜਾਂ " *rationalis* " ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈ ਤਰਕ ਜਾਂ ਲੌਜਿਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਸਮਝਦਾਰੀ ਜਾਂ ਲੌਜਿਕਲ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਦੋਨੋਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ।

29. ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 208 ਅਧੀਨ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸਦਨ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵੰਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵੰਚਿਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਅਸਲ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਮਾਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੈ।

ਰਤੀਲਾਲ ਭਾਨਜੀ ਮਿਥਾਨੀ ਬਨਾਮ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਕਸਟਮਜ਼, ਬੰਬੇ[43] , ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ:

“..... ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ [44] ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੰਮਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਲਈ ਕਮਿਟਮੈਂਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਦਾਸ, ਸੀ.ਜੇ., ਚਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਨਾ 861 ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ: “ਆਰਟ. 194(3) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਟ. 208 ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਸ ਆਰਟੀਕਲ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟ. 194(3) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਸਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਵਾਂਝਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਰਟ. 21 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਅਸਲ ਜਾਂ ਧਮਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।” ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਜੇ. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ *ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 1 ਆਫ 1964* [45] ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) 32. ਇਹ ਸੈਟਲਡ ਲਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਵੀ ਆਰਟੀਕਲ 13 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 1 ਆਫ 1964 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 246 ਨੂੰ ਲਿਸਟ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 39 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਆਰਟੀਕਲ 13 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ।

33. ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦਲੀਲ ਕਿ ਨਿਯਮ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਦਨ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ, ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ *ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਉੱਤੇ ਉਪ-ਕਮੇਟੀ* ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 94 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"94. ਦੂਜਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪਸੰਦੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ — ਇਕਰੂਪਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 118 ਇੱਕ ਆਮ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰ ਸਦਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਦਨ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 122 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 118 (ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 208 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਅਧੀਨ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 118 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇ ਕੁਆਲਿਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 208 ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹਨ।

34. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦ ਤੱਕ ਨਿਯਮ ਬਦਲੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਸਦਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਵਿਧਾਨ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹੋਟਾ ਹੋਲੋਹਨ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੁਣ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਮ.ਐਸ.ਐਮ. ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 53, 167, 338, 416 ਅਤੇ 417 ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

35. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ, ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਸਟਿਪੁਲੇਸ਼ਨ" ('ਜੋ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਨੂੰ ਮੰਨਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।

36. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹੈ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ (ਮੁਅੱਤਲੀ) ਨੂੰ ਨਿਯਮ 53 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“53. ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸੱਤਾ।— ਸਪੀਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਤਰਤੀਬ ਹੈ, ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦਿਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰੱਖੇਗਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੀਕਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਮੈਂਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ, ਇਸ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 190 ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (4) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਇਹ ਨਿਯਮ ਨਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਦਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਆਤਮ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਪਾਯ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਿਡ (ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਮਾਨਕ) ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ (ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ) ਦੀ ਅਣਪਾਲਣਾ ਜਾਂ ਵਿਚਲਣ ਨਾਲ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਣਚਾਹੇ ਮੈਂਬਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਆਤਮ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਪਾਯ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ, ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ।

37. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ “ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਵਿਵਸਥਿਤ” ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ। *raison d'etre* ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਘਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਹੈ “ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਵਿਵਸਥਿਤ”।

38. ਸ਼ਬਦ “ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਵਿਵਸਥਿਤ” ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ “ਗ੍ਰੋਸ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲੈਕਸ ਲਾ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ [51] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ਗ੍ਰੋਸ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ. (14 ਵੀਂ ਸਦੀ) 1. ਆਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀ ਗੁਣਵੱਤਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ; ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਮਹੱਤਵ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ. 2. ਕਟੌਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ; ਪੂਰਾ. 3. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ; ਆਮ. 4. ਅਰਥ ਜਾਂ ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਮੋਟਾ. 5. ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਦਿੱਖ ਵਿੱਚ ਘਿਣਾਉਣਾ; ਬੀਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ. 6. ਹਰ ਉਚਿਤ ਮਾਪ ਤੋਂ ਪਰੇ; ਸਪੱਸ਼ਟ.”

“ਗ੍ਰੋਸਲੀ', ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਹੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਲਤ ਅਤੇ ਵਿਚਲਣ ਵਾਲੇ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ।

39. ਸ਼ਬਦ “ਅਵਿਵਸਥਾ” ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲੈਕਸ ਲਾ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ [52] ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ਅਵਿਵਸਥਾ. (1877) 1. ਉਚਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਘਾਟ . 2. ਇੱਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ . 3. ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਵਿਘਨ; ਇੱਕ ਦੰਗਾ। ਸਿਵਿਲ ਅਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵੇਖੋ। 4. ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਘਨ

ਬਲੈਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ [53] ਵਿੱਚ "ਅਵਿਵਸਥਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ਅਵਿਵਸਥਿਤ। ਚੰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ; ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜਾਂ ਚੰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ; ਅਸ਼ਾਂਤ, ਦੰਗਾਜਨਕ, ਜਾਂ ਅਸਭਿਆਕ।”

ਕੰਸਾਈਸ ਆਕਸਫੋਰਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ [54] ਵਿੱਚ "ਅਵਿਵਸਥਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

“ਅਵਿਵਸਥਿਤ adj. 1 ਅਸਤ-ਵਿਅਸਤ; ਉਲਝਣਭਰਪੂਰ। 2 ਅਨਿਯਮਿਤ; ਬੇਕਾਬੂ; ਦੰਗਾਜਨਕ। 3 ਕਾਨੂੰਨ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।”

ਬਲੈਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ [55] ਵਿੱਚ "ਅਵਿਵਸਥਿਤ ਵਿਵਹਾਰ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ਅਵਿਵਸਥਿਤ ਵਿਵਹਾਰ। ਵਿਵਹਾਰ ਦੇਖੋ

ਵਿਵਹਾਰ, n. (15c) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵਹਾਰ, ਚਾਹੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਅਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ, ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਅਨਬੋਲੀ; ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਿਵੇਂ ਹੈ; ਇਕੱਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਮ। - ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। — ਵਿਵਹਾਰ, vb.”

“40. ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ "ਘੋਰ" ਅਤੇ "ਅਵਿਵਸਥਿਤ" ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਮਝ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਸਦਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਸਦਨ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਤੰਤਰ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਰਤੋਂ ਮੌਲਿਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਤਮ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਵਿਘਨ ਦਾ ਸਾਮਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕੇ। ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਉਪਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਵੰਚਿਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਦਨ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾਕਾਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਦਨ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੈਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਮਤਾ ਨੂੰ ਘੋਰ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣਗੇ।

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਧਰਬੱਧ (ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਚਾਲ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੀ ਅਵਹੇਲਨਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ 14:40 ਵਜੇ ਤੁਰੰਤ ਵੋਟਿੰਗ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਾ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਜੇ ਇਹ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਤਰਤੀਬ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੀਕਰ/ਚੇਅਰਮੈਨ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਦੱਸ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਬੈਠਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਉਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤ ਹਰਕਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ — ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ।

ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਤਰਤੀਬ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ, ਜੇ ਸਪੀਕਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੁਰੰਤ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿਵਸਥਿਤ ਚਾਲ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸੇ ਤਰਕ ਨਾਲ, ਸਦਨ ਵੀ ਖੁਦ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਮਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਦਨ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਾਕਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਜੇ ਨਾ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਪੀਕਰ/ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਨਿਯਮ 53 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪੱਧਰਬੱਧ ਤਰੀਕੇ

ਨਾਲ ਦਿਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤ ਹਰਕਤ ਲਈ — ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸੁਸੰਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੋਵੇਗਾ।

44. ਜੇਕਰ ਸਦਨ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸੇ ਗ੍ਰੇਡਿਡ (ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਦਨ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਬਦ “ਤਰਕਸ਼ੀਲ” ਨੂੰ ਬਲੈਕਸ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ [56] ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਤਰਕਸ਼ੀਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ. (14 ਵੀਂ ਸਦੀ) 1. ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ <ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ="" ਤਰਕਸ਼ੀਲ="" ਜੀਵ="">. 2. ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਰਕ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ; ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੋਚ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ; ਨਾ ਤਾਂ ਬੇਤੁਕਾ, ਪ੍ਰੀਤੀਕੂਲ, ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਣ ਜਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ <ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ="" ਨਤੀਜਾ="">. 3. (ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਯੋਗ; ਸਪੱਸ਼ਟ-ਮੱਥਾ ਅਤੇ ਸਹੀ-ਮਨਸ਼ਾ <ਮੌਤ ਸਮੇਂ="" ਜੋਨਸ="" ਇੱਕ="" ਤਰਕਸ਼ੀਲ="" ਔਰਤ="" ਸੀ="">.”

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਤਾਰਕਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਤੀਕੂਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਬਦ “ਅਤਾਰਕਸ਼ੀਲ” ਨੂੰ ਬਲੈਕਸ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ [57] ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਅਤਾਰਕਸ਼ੀਲ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ. (16 ਵੀਂ ਸਦੀ) ਤਰਕ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ <ਇੱਕ ਅਤਾਰਕਸ਼ੀਲ="" ਫੈਸਲਾ="">. ਦੇਖੋ ਮਨਮਾਨਾ.

ਮਨਮਾਨਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ. (15 ਵੀਂ ਸਦੀ) 1. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ; ਤੱਥਾਂ, ਹਾਲਾਤਾਂ, ਸਥਿਰ ਨਿਯਮਾਂ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ। 2. (ਕਿਸੇ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ) ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਜਾਂ ਪਸੰਦ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬਜਾਏ ਕਿ ਤਰਕ ਜਾਂ ਤੱਥ 'ਤੇ।

- *ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਕਸਰ ਮਨਮਾਨਾ ਅਤੇ ਚੰਚਲ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। Cf. ਚੰਚਲ. — ਮਨਮਾਨਾਪਨ, ਨ.*

45. ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਸਦਨ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਤਾਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗ੍ਰੇਡਿਡ (ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਦਨ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਅੜਚਨ ਦੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬਾਗੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਦਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਸਕੇ।

46. ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਘਰ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਰੂਪ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ "ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ" ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਨਿਲੰਬਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧੀਨ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਨਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਗਲਤ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਤਰਕਸੰਗਤ ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਵੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੋਣ ਦੀ ਖਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਣਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

47. ਜੇਕਰ ਘਰ ਨੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਿਸਕਾਸਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਅੰਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ* 58 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਮੁੜ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਲੰਬਨ ਦਾ

ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ (ਅਣਜ਼ਰੂਰੀ) ਵੰਚਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਜਾਂ ਅਧਿਕ ਵੰਚਿਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਤਰਕਸੰਗਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

48. ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚਾਲੂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਲੰਬਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਤਰਕਸੰਗਤ ਉਪਾਅ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਦਿਨ ਦੀ ਪਤਲੀ ਬਹੁਮਤ ਸਰਕਾਰ (ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ) ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਣਿਪੁਲੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲੇਗੀ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ/ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿਲੰਬਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਡਰ ਰਹੇਗਾ। ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਜਾਂ ਅਰਥਪੂਰਣ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਇੱਕ *ਟੈਰੋਰਮ* ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

49. ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਡ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੇਖ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਿਆਇਕ ਸਕ੍ਰੂਟਨੀ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਗ IV ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਅਤੇ ਅਣਛੁੱਪ ਸੰਪੂਰਣ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮੈਟਰ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ। ਲੇਖ 21 ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕਾਫੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਿਸਕਾਸਨ ਜਾਂ ਨਿਲੰਬਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।

50. ਭਾਵੇਂ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਤਾ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟਿੰਗ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ XVIII ਅਧੀਨ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਦਨ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਤੋਂ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ — ਜੋ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ XVIII ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਯਮ 53 ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ।

51. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਲਟ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮੋਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨਿਯਮ 53 ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣਾ, ਸਦਨ ਦੇ ਚਾਲੂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਜ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

52. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਤਾਰਕਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯਮ 53 ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਿਡ (ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਨਕ) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 53 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ

ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਦਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਬਹੁਮਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਉਪਾਯ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੂਲ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਦਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਇੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਦੀਆਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ [ਲੇਖ 190(4)] ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ (ਧਾਰਾ 151A ਦਾ 1951 ਐਕਟ) ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਦਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

53. ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲੀ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਘੱਟ ਦਰਜੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਕੇ ਸਦਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਮਿਲ ਸਕੇ। *ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ* ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਪਣੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬੇਲਗਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਪਣੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਉਪਾਯ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਮੈਂਬਰ(ਾਂ) ਖਿਲਾਫ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

54. “ਮੁਅੱਤਲੀ” ਸ਼ਬਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਦਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਗੈਰ-ਤਰਕਸੰਗਤ ਮੁਅੱਤਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤਵ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਡੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਹਲਕਾ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਸਦਨ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ (ਤਰਕਸੰਗਤ) ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 190(4) ਅਤੇ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 151A ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

55. ਭਾਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਵੇ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਉਪਾਯ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜੀ ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦਾ ਅਸਰ ਇੱਕ ਵਾਸਤਵਿਕ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ। ਰਾਜ ਦੇ ਤਰਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਅਸਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਹਲਕੇ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਾਲਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਜਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਮੋਸ਼ਨਾਂ, ਬਹਿਸਾਂ, ਵੋਟਾਂ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। [60] ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜੋ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਨ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਤੰਰ 'ਤੇ, ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਘਰ ਦੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀਮਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

56. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ "ਖਾਰਜੀ", "ਅਯੋਗਤਾ" ਜਾਂ "ਅਸਤੀਫਾ" ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਹੈ—ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਸਦਨ/ਅਸੈਂਬਲੀ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਲੰਬੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੰਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜੀ ਨਾਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਖਤ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਿਡ-ਟਰਮ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 151A ਅਨੁਸਾਰ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਸਮਝ, ਅਤਾਰਕਿਕ, ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲਾਇਕ ਹੈ।

57. ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ *ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ* [61] , ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 284 ਤੋਂ 293 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

[60] ਸਦਨ/ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਰਜ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: (a) ਇੱਕ ਮੋਸ਼ਨ ਦੀ ਚਾਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸਮੇਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ (ਨਿਯਮ 23, 40, 41); (b) ਕਿਸੇ ਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਸਮੇਤ ਭਾਸ਼ਣ (ਨਿਯਮ 33,34); (c) ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ (ਨਿਯਮ 47); (d) ਨਿੱਜੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਬਣਤਰ (ਨਿਯਮ 48); (e) ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜਨਤਕ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ (ਨਿਯਮ 68); (f) ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਲਈ ਛੋਟੀ ਨੋਟਿਸ ਸਵਾਲ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ (ਨਿਯਮ 86); (g) ਨਿੱਜੀ ਮੈਂਬਰ ਬਿਲਾਂ (ਨਿਯਮ 111); (h) ਕਾਫੀ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ (ਨਿਯਮ 94); (i) ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾਂ (ਨਿਯਮ 95); (j) ਮੁਲਤਵੀ ਮੋਸ਼ਨ (ਨਿਯਮ 97); (k) ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਭਾਗੀਦਾਰੀ, ਸਮੇਤ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਲਈ ਕਮੇਟੀ, ਬਿਜ਼ਨਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਪਬਲਿਕ ਅਕਾਉਂਟਸ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਮੇਟੀ, ਆਦਿ (ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ XV)।

" *284. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਬਾਰਟਨ* 62 ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਜ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿਲੰਬਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਅਣਉਪਲਬਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਜ਼ਾਈ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਅਰਲ ਆਫ ਸੈਲਬੋਰਨ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੀਲੇ63 *ਅਤੇ ਡੋਇਲ* 64 *ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ:*

"ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਅਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ (ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਨੁਦਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਘਟਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ'.

ਬਾਰ-ਬਾਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਬੈਠਕ ਤੱਕ, ਟੋਟੀਜ਼ ਕੋਟੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਲੰਬਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਅਗਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਅਤੇ ਮਾਫੀ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪਰਯਾਪਤ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਚਰਮ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਆਦਤਨ ਰੁਕਾਵਟਪੂਰਣ ਜਾਂ ਅਵਿਵਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਕਰਨਾ ਕਿ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਲੰਬਨ ਘੱਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ, ਮਤਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਅਣਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਨਾਲੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

285. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਅਣਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਲੰਬਨ ਕਦੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

286. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਭੇਦ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ ਅਤੇ ਕੇਵਲ *ਐਕਸ ਫੇਸੀ* ਅਵਮਾਨਨਾਵਾਂ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

287. ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਭੇਦ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ।

288. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, *ਬਾਰਟਨ*[65] ਜੋ ਸਿਰਫ ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਜ਼ਾਵਾਰ ਸਿਰਜਣਾ ਸੀ, ਸਭਾ ਕੋਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸਜ਼ਾਵਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਇਹ ਐਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ *ਐਕਸ ਫੇਸੀ ਅਵਮਾਨਨਾ* ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਹੈ, ਸਹਿਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

289. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, *ਹਾਰਨੇਟ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਕ*[66] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਜ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਲੰਬਿਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਿਊਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ। ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅੱਗੇ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:

"ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ [ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ] ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਧਾਰਭੂਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸਦੀਆਂ ਅਧਾਰਭੂਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੀਮਿਤ ਸਨ ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰੱਖਵਾਲੀ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਪਾਅ◌ਾਂ ਤੱਕ। ਇਹ ਸਜ਼ਾਵਾਰ ਉਪਾਅ◌ਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀਆਂ ਸਨ ਜੇਕਰ ਉਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਰੱਖਵਾਲੀ ਉਪਾਅ◌ਾਂ ਤੱਕ। ... ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਚਾਰਜ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੰਡਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

290. ਇਹ ਤਰਕ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਲਾਰਡ ਮੈਕਨਾਘਟਨ, ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"... ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੰਡਕਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਵਿਚਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਚਾਰਜ ਲੰਬਿਤ ਹੈ।" (475)

291. ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰ ਦੇਣਾ ਯੋਗ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ (ਬਾਰਟਨ 67 ਅਤੇ ਲਾਰੈਂਸ ਬਨਾਮ ਜੋਸਫ ਹਾਰਨੇਟ 68) ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀਮਿਤ ਉਪਚਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਾਰਭੂਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਚੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ

ਨੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ, ਸਮੇਤ ਸੰਸਦ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 105(3), ਨੂੰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਦੀ ਉਪਚਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

58. ਜੋ ਨਤੀਜਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਅਸੀਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਚਾਲ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਉਪਚਾਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

59. ਬਾਰਟਨ[69] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 284 ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਜ਼ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖੀ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਅਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਡਵਰਡ ਕੀਲੇ[70] ਅਤੇ ਥਾਮਸ ਵਿਲੀਅਮ ਡੋਇਲ[71] ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਿਆ। (ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 283 ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਲੇਖਿਤ ਹਨ)। ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਬਾਰਟਨ[72] ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ (ਬਿਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਨੁਮਤੀ ਦੇ), ਉਸ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ।

60. ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ(ਾਂ) ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਲੰਬਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਦਨ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਹੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਜ਼ਾਤਮਕ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਰਕ ਬਾਰਟਨ 73 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: "…“ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਸਦਨ ਦੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਸਮੇਂ ਅਵਿਵਸਥਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ … . ਆਤਮ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਹੈ …. ਜੇਕਰ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਦਰਜੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।”"

61. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"… ਜਿਸ ਸਿਦਾਂਤ ਤੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਉਸ ਲੋੜ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਖਾਸ ਮੀਟਿੰਗ ਜਾਂ ਬੈਠਕ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਮਤੇ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਮੁੜ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਤਰਾਲ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਜੁਨੂਨ ਦੇ ਠੰਡੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ; ਨਾ ਹੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਝ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। …"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹਨ। ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੇ ਇਹ ਤੱਥ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜਾਂ ਸਹਿਜ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਚਲ ਰਹੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਤੱਕ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਅਵਿਵਸਥਿਤ ਆਚਰਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ 74 I L.R, P.C. 340 ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਠਕ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਚਿਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਇਸੇ ਸਿਦਾਂਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧੀ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਜਾਂ ਮਾਫੀ ਤੱਕ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜੋ, ਜੇ ਉਹ ਬਾਗੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੰਬਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮਨਮਾਨੇ ਵਿਵੇਕ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਦੁਆਰਾ) ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਲਈ। …”

ਫਿਰ, ਇਸ ਨੇ ਅਗਲਾ ਵੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

“... ਜੇ ਇਹ ਅੰਤਰਨਿਹਤ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ,
ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਤੋਂ ਤਰਕਸੰਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਲੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਦਾ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਵੇਕ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਤਮ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦ ਜਾਂ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ...”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) 63. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਦਰਜਾਬੱਧ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੀ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਤਾਰਕਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੈਂਬਰ ਲਈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੈਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗੀ ਜਿਥੋਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

64. *ਲਾਰੈਂਸ ਜੋਸਫ ਹਾਰਨੇਟ* ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਸ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ:

“ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ (ਚਾਹੇ ਇਸ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ) ਕਿ ਸਦਨ ਉਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਗਲਤ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਦਨ ਉਸ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੀ

ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਤਬ ਤੱਕ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਜਿਊਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।"

ਇਹ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਗਲਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮਤਾ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇੰਨਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਰਹੀ ਸੀ।

65. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਦਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਪਣਾ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 53 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 105(3) ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਬੰਧੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 194(3) ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੀ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਯੂਨਾਈਟਡ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

66. ਸਰ ਥਾਮਸ ਐਰਸਕਾਈਨ ਮੇਅ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

77 ਸੁਪਰਾ ਫੁੱਟਨੋਟ ਨੰਬਰ 66 ਤੇ

78 ਸੰਸਦ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ, ਪੰਦਰਵੀਂ (1950) ਐਡੀਸ਼ਨ (ਪੇਜ਼ 451-452 ਤੇ "ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਅਧਿਆਇ VII ਵੇਖੋ।) "ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਗਲੇ ਮੌਕੇ ਲਈ, ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਸਦਨ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਤਬ ਤੱਕ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਸਦਨ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਦੇ ਦੇਵੇ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾ ਮੌਕਾ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾ ਮੌਕਾ।

67. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨਾਈਟੈਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਉਹ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਰਿਲੇਟਿਵ ਟੂ ਪਬਲਿਕ ਬਿਜ਼ਨਸ 1948 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 22 (1 ਤੋਂ 4) ਹੇਠ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"22. ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮ.— (1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਸਪੀਕਰ ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ, ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਊਸ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਤੁਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਤਾਂ, ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਮਿਸਟਰ ਸਪੀਕਰ ਤੁਰੰਤ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇਗਾ, ਇਕ ਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਸੋਧ, ਮੁਲਤਵੀ, ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, "ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ"; ਅਤੇ ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਪੂਰੇ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੁਰੰਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ

ਕਰੇਗਾ; ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਸਪੀਕਰ ਇਕ ਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਉਹੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇਗਾ, ਕੋਈ ਸੋਧ, ਮੁਲਤਵੀ, ਜਾਂ ਬਹਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(2) ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਆਰਡਰ ਅਧੀਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਪਹਿਲੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪੰਜਵੇਂ ਦਿਨ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬੀਸਵੇਂ ਦਿਨ ਤੱਕ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਹਾਊਸ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਊਸ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰ ਲਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(3) ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ, ਇੱਕੱਠੇ ਮੌਜੂਦ, ਨੇ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

(4) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ, ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਸਦਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਮਿਸਟਰ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸਰਜੈਂਟ ਐਟ ਆਰਮਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਿਸਟਰ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਿਸਟਰ ਸਪੀਕਰ ਸਦਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਾਉਣਗੇ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਬਿਨਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਦਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਅਤੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: "ਲਾਰਡਜ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਮਿਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਕੋਰਸ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ; ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ....."

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸੈਸ਼ਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤਰਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਦਨ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੋਰੋਗੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਅਰਸਕਾਈਨ ਮੇਅ ਦੀ ਟ੍ਰੀਟੀਜ਼ [80] ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਪ੍ਰੋਰੋਗੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੁਰੰਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬੁਲਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਨਾ ਕੇਵਲ ਸੰਸਦ ਦੇ ਬੈਠਕਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੰਬਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਂਭਿਓਗ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ। ਹਰ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੋਰੋਗੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

80 1950 ਐਡੀਸ਼ਨ ਪੇਜ 32 ਤੇ "ਪ੍ਰੋਰੋਗੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ 70. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 151A ਦੇ 1951 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਵੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਬਾਧਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਦਾ

ਹੋਈ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ — ਤਾਂ ਜੋ ਹਲਕਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤਵ ਕਰ ਸਕੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 170 ਅਨੁਸਾਰ)। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤਵ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸਦਨ ਦੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ 81 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਡੇਟ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉੱਤੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂਕਾਂ ਉੱਤੇ ਉਪ-ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ 82), ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤਵ ਤੋਂ ਸੀਮਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਸੇ ਅਚਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਮੈਂਬਰ ਮਿਡ-ਟਰਮ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਮੁੜ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਜਾਂ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਜੇਕਰ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਸੱਠ ਦਿਨ ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬੇਜਾ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਉਪਾਯ ਹੈ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਉਪਾਯ ਉੱਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਿਤ ਆਂਤਰਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ।

71. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਐਮ.ਐਸ.ਐਮ. ਸ਼ਰਮਾ83 ਵਿੱਚ 1959 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ — ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 208 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 21 ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਾਲ 84 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮਤਾ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ.ਸੀ. ਚੰਦਿਰਾ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ 85 ਨੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮੂਲ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

72. ਨਤੀਜਤਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਘੋਰ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦਾ (ਜਾਰੀ) ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਲੰਬਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ। ਹੋਰ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 212(1) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ।

73. ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨਿਲੰਬਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਚਿੰਤਾ ਵਾਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੁਲਾਈ

2021 ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਿਲੰਬਨ, ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਘੋਰ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਸਾਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ।

ਉਪਸੰਹਾਰ:

74. ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸੰਸਦ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕ ਲੋਕਤਾਂਤਰਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਖਰੀ ਮੀਲ ਤੱਕ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਤਾਂ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਨਿਸਪੱਖ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ/ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਜਲਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਪੈਟਰਨ ਬਹਿਸਾਂ ਦੌਰਾਨ ਘਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ (ਛਪਾਈ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ) ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ/ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੱਧੇਰੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈਰੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਦ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਡਿਗ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸਿਧਾਂਤ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਹਿਸਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਰਲਤਾ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਆਪਣਾ ਸਧਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਖਿਲਾਫ ਚਿੱਠੜਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਤ

ਨਿਸਕਰਸ਼:

75. ਨਿਸਕਰਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਲਾਈ 2021 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਨਸੂਨ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਯਾਚੀਆਂ ਦੇ ਨਿਲੰਬਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ *ਨਾਨ ਐਸਟ* ਹੈ, ਨਿਰਰਥਕ, ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਮੌਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਅਸਰਹੀਣ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਦੇਸ਼:

76. ਉਪਰੋਕਤ ਐਲਾਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਯਾਚੀਆਂ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ 2021 ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਣਾਮਕ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਪਾਤਰ ਹਨ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।

ਪੋਸਟਸਕ੍ਰਿਪਟ:

77. ਵਿਛੋੜੇ ਸਮੇਂ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਜਟਿਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਰਚੁਅਲ ਕੋਰਟ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਨਲਾਈਨ ਇੰਟਰੈਕਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਅੜਚਣਾਂ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੀਤਾ।

ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਤੇ ਅਮਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਬੋਧੇ ਰਾਮਟੇਕੇ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta

Advocate